

£30miliwn wedi'i ddyfarnu i 15 o brosiectau treftadaeth cyn ein penblwydd 30

09/10/2024

Gorsaf Tilbury Riverside.

Yn ein rownd ddiweddaraf o benderfyniadau ariannu, rydym wedi dyfarnu grantiau i drawsnewid porthladd hanesyddol, rhoi hwb i gynefin misglod perlog d'r croyw, achub tafarn, adfywio parc a mwy.

Rydym ychydig dros fis i ffwrdd o ddathlu ein pen-blwydd ni – a'r Loteri Genedlaethol – yn 30 oed ar 19 Tachwedd. Ond yn gyntaf, rydyn ni'n dathlu swp newydd o brosiectau treftadaeth a ariannwyd gennym ar draws y DU.

Byddant o fudd nid yn unig i dreftadaeth, ond i unigolion, cymunedau a'r amgylchedd. Gyda'i gilydd, bydd y 15 o brosiectau'n:

- creu 87 o swyddi a phrentisiaethau
- cefnogi dros 620 o gyfleoedd gwirfoddoli
- plannu mwy na 100,000 o goed
- ailddatblygu dros 1,000,000m sgwâr o dir, o dirweddau afon i dir cestyll

Grantiau ar gyfer pobl a natur

Mae'r prosiectau rhyfeddol hyn yn dangos yr ehangder anhygoel o dreftadaeth y mae pobl yn ei gwerthfawrogi ac eisiau ei throsglwyddo i genedlaethau'r dyfodol.

Eilish McGuinness, Prif Weithredwr Cronfa Treftadaeth y Loteri Genedlaethol

The newly funded projects are:

Y prosiectau newydd eu hariannu yw:

Parc Crystal Palace, Llundain (dyfarniad o £4,696,649) a fydd yn adfer ei gerfluniau deinosor enwog ac yn adfywio 200 erw o fannau gwyrdd y parc.

Gorsaf Tilbury Riverside, Essex (£4,478,310) a fydd yn creu hyb cymunedol, gan gynnwys stiwdios artistiaid a chaffi, mewn hen adeilad gorsaf yn y porthladd lle dociodd yr Empire Windrush ym 1948.

Project Tullie: Breaking Down Barriers, Caerliwelydd (£4,453,582) a fydd yn trawsnewid Amgueddfa Tullie House yn hyb diwylliannol arloesol a chynaliadwy sy'n cynrychioli ei gymunedau lleol.

Whose Hoo, Swydd Gaint (£2,943,041) a fydd yn plannu coed a gwrychoedd llwyfen a all wrthsefyll clefydau, gan gynyddu bioamrywiaeth a darparu cyfleoedd cymdeithasol i'r gymuned.

Ripon Museums: Inspiration for a Fairer Future, Gogledd Swydd Efrog (£2,573,493) a fydd yn gwneud gwaith atgyweirio hanfodol i adeilad y tloty Fictoraidd ac yn gwella rheolaeth ar ei gasgliadau, sy'n adrodd hanes tldi, trosedd, tegwch a chyfiawnder.

Ripon Museums: Inspiration for a Fairer Future.

Reimagining and Revitalising Watford's Museum and Heritage Service, Swydd Hertford (£2,454,347) a fydd yn cefnogi adleoli'r amgueddfa i Neuadd y Dref restredig Gradd II ar ei newydd wedd i ddiwallu anghenion cymunedau lleol yn well.

Riverwoods: A Blueprint for Riparian Woodland Recovery, ar draws Yr Alban (£1,834,114) a fydd yn gwella coetiroedd ac yn rhoi hwb i fioamrywiaeth mewn afonydd a nentydd i gynnal rhywogaethau gan gynnwys cregyn gleision ac eogiaid.

Riverwoods: A Blueprint for Riparian Woodland Recovery project. Llun gan: Jennifer Porteous.

Downs to the Sea: Recovery & Resilience in Wetland Habitats, Chichester (£1,693,187) a fydd yn adfer gwlypdiroedd a phyllau hanfodol, gan isafu effaith sychder a thoi hwb i fioamrywiaeth.

Exmoor Pioneers: Past, Present and Future (£1,227,803) a fydd yn cynnal y dirwedd leol, yn plannu coed, yn trefnu cloddfeydd cymunedol ac yn gwarchod treftadaeth fregus.

Menter y Plu, Llanystumdwy (£1,055,089) a fydd yn trawsnewid tafarn bentref 200 oed yn hyb cymunedol i fynd i'r afael ag unigedd cymdeithasol ac afiechyd meddwl.

Catalyst Science Discovery Centre and Museum: The Synergy Project, Swydd Gaer (£1,009,930) a fydd yn archwilio arwyddocâd treftadaeth y diwydiant cemegol lleol a'i ddylanwad ar y byd heddiw.

Ail-ddychmygu Castell Margam, Port Talbot (£900,030) a fydd yn adfer y plasty Gothig Tuduraidd, gan wella cynladwyedd a hygyrchedd a chreu manau cyhoeddus defnydd cymysg newydd.

Ail-ddychmygu Castell Margam. Llun gan: Robert Melen.

Making Available the Heritage of All Saints, Swydd Stafford (£558,268) a fydd yn gwarchod nifer o asedau treftadaeth yr eglwys gan gynnwys ffenestri gwydr lliw o'r 12fed ganrif.

The Nerve Centre: Power Plants Belfast (£255,172) a fydd yn defnyddio creadigrwydd i archwilio'r broses o gynhyrchu a defnyddio pŵer, dirywiad rhywogaethau planhigion brodorol a bioamrywiaeth, a'r angen am ddiogelu ac atgyweirio ein treftadaeth naturiol.

Reading, Writing, Restoration: Bushmills' Old School Project, Gogledd Iwerddon (£29,000) a fydd yn atgyweirio ac yn ehangu adeilad yr ysgol i greu gofod cymunedol ac ymwelwyr newydd.

Ehangder y dreftadaeth

Meddai Eilish McGuinness, Prif Weithredwr Cronfa Treftadaeth y Loteri Genedlaethol: "Mae'r prosiectau rhyfeddol hyn yn dangos yr ehangder anhygoel o dreftadaeth y mae pobl yn ei gwerthfawrogi ac eisiau ei throsglwyddo i genedlaethau'r dyfodol.

"Ni allaf aros am weld beth a ddaw yn y dyfodol wrth i ni weithio i gyflwyno ein gweledigaeth i werthfawrogi a gofalu am dreftadaeth a'i chynnal ar gyfer pawb, nawr ac yn y dyfodol."

Ers 1994, rydym wedi dyfarnu mwy na £8.6 biliwn a godwyd gan chwaraewyr y Loteri Genedlaethol i 47,000 o brosiectau treftadaeth ar draws y DU. Trwy ein [Strategaeth Treftadaeth 2033](#), rydym yn disgwyl buddsoddi £3.6bn pellach dros y 10 mlynedd nesaf.

ddordeb hefyd mewn ...

[Leeds Town Hall.](#)

[£1biliwn rhwng 2023 a 2026](#)

[a helpu treftadaeth?](#)

Dewch i gwrdd â saith o bobl sydd wedi 'newid y gêm' ar draws treftadaeth, tir a natur